

Handläggare
Stefan Larsson Lindmark
Telefon: 08-50808494

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2025-04-24

Program för barnhälsa i Stockholms stad

Remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen

Sammanfattning

Program för barnhälsa är framtaget av förskolenämnden och syftet är att alla barn ska ha tillgång till en trygg, inkluderande och hälsofrämjande miljö som bidrar till ett jämlikt och hållbart samhälle.

Förvaltningen bedömer att nuvarande utformning av programmet för barnhälsa riskerar att inte uppfylla dess syfte att minska skillnaderna i barns uppväxtvillkor. Det gäller bland annat programmets omfattning, begrepp och tydlighet.

Programmets i dess nuvarande utformning blir en utmaning för rektorer och pedagoger att ta till sig och implementera.

Det vore värdefullt om programmet för barnhälsa tydliggjorde förskolans ansvar, uppdrag och mandat i förhållande till regionens.

Förvaltningen anser att avsnittet om lek och lekens betydelse bör utvecklas i programmet för att leken har en stor påverkan på förskolebarnens utveckling och hälsa.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning
Förskoleavdelningen

Fleminggatan 2
Box 49039
100 28 Stockholm
Växel 08-508 08 000
Fax
kungsholmen@stockholm.se
start.stockholm

Bakgrund

Kommunfullmäktige har i budget 2024 gett förskolenämnden uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en samlad strategi för barnhälsa inom förskolan i Stockholms stad.

Uppdraget från kommunfullmäktige inleddes våren 2024 och har genomförts i samarbete med stadsdelsnämnderna. Samarbetet har skett på flera sätt.

Dels genom en referensgrupp bestående av medarbetare som arbetar med barnhälsa, dels genom samarbete och forum där representanter från förskolans ledning och medarbetare har deltagit.

Samverkan med socialnämnden har också varit en del av arbetet, både genom dialog och som remissinstans vid framtagandet av programmet.

Ett gemensamt program för barnhälsa i Stockholms stad ska ge förutsättningar för ett mer jämlikt och likvärdigt arbete med barnhälsa i hela staden. Programmet ska också ge verksamheterna tydligare riktlinjer och stöd genom strukturerade arbetssätt och systematiskt kvalitetsarbete, vilket gör det lättare att hantera de utmaningar som finns inom området.

Ärendet

Det övergripande målet med Program för barnhälsa i Stockholms stad är att minska skillnader i barns livsvillkor och främja barns fysiska, psykiska och sociala utveckling.

Syftet är att alla barn ska få tillgång till en trygg, inkluderande och hälsofrämjande miljö som bidrar till ett jämlikt och hållbart samhälle.

Programmet för barnhälsa i Stockholms stad bygger på stadsdelarnas identifierade behov och stöds av såväl stadens som nationella och internationella styrdokument, såsom skollag, förskolans läroplan, Barnkonventionen och Agenda 2030.

Även Stockholms stads styrande dokument som rör barns hälsa, utbildning, trygghet och välbefinnande har beaktats.

Program för barnhälsa anger förskolans riktning inom området barnhälsa och ska bidra till att stadens verksamheter arbetar systematiskt och rättssäkert. Programmet är styrande för de kommunala förskolorna i staden.

Fristående förskolor och övriga nämnder samt bolag som möter barn inom förskolans målgrupp kan använda programmet som stöd och vägledning i arbetet med att utveckla området barnhälsa.

Stockholms stad arbetar för jämlika livsvillkor för alla barn, oavsett var i Stockholm de bor. Programmet belyser förskolans kompensatoriska uppdrag i att möta barns olika behov och levnadsförhållanden genom att erbjuda en likvärdig och inkluderande utbildning av hög kvalitet som främjar barns rätt till god hälsa och lärande.

Programmet har ett tydligt barnrättsperspektiv och har tre strategiska inriktningsområden som stadens barnhälsoarbete ska fokusera på.

- Hälsöfrämjande
- Förebyggande
- Inkluderande

Inriktningsområdena ska bidra till en stad där verksamheterna och dess medarbetare besitter en hög kompetens inom området barnhälsa och arbetar hälsofrämjande, förebyggande och inkluderande för att stärka barns livsvillkor. Alla barn har rätt till trygghet, stöd i sin utveckling och rätt att mötas av en utbildning av hög kvalitet.

Programmet för barnhälsa konkretiseras genom fem fokusområden: fysisk hälsa, hälsosamma matvanor, psykosocial hälsa, miljö och barnsäkerhet samt samverkan. Uppföljning av programmet ska göras inom stadens ordinarie planerings- och verksamhetsuppföljning i stadens integrerade ledningssystem (ILS).

Stadsdelsnämnderna har ansvar för att implementera programmets mål och fokusområden i sina verksamhetsplaner, med stöd och samordning från förskolenämnden.

Förskolenämnden ansvarar för att ta fram en stadsövergripande handlingsplan samt utveckla en digital plattform som stöd för verksamheternas utvecklingsarbete.

Den stadsövergripande handlingsplanen kompletterar programmet för barnhälsa och baseras på en årlig sammanställning och analys av stadsdelsnämndernas behov. Handlingsplanen bifogas verksamhetsplanen. Vidare ansvarar förskolenämnden för att årligen analysera resultaten från stadsdelsnämndernas handlingsplaner och sammanställa en övergripande analys.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förskoleavdelningen på förvaltningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen bedömer att nuvarande utformning av programmet för barnhälsa riskerar att inte uppfylla dess syfte att minska skillnaderna i barns uppväxtvillkor. Det gäller bland annat programmets omfattning, begrepp och tydlighet.

Programmet berör allt från tandborstning till extremväder och riskerar att hamna för långt ifrån förskolans kärnuppdrag. Förvaltningen ser att det kan bli en utmaning för rektorer och pedagoger i förskolan att ta till sig programmet och implementera det i verksamheten.

Förvaltningen anser också att barnhälsa i förskolan behöver definieras snävare liknande den för elevhälsan i skolan. Inom förskolan bedrivs till skillnad från skolan ett arbetet med barns hälsa men inte hälso- och sjukvård. Det vore därför värdefullt om förskolans ansvar, uppdrag och mandat i förhållande till regionens verksamheter med barnavårdscentraler, folktandvården, habilitering och liknande lyftes fram i programmet.

Barnhälsa ska genomsyra hela utbildningen i förskolan genom att vi arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande, på organisations-, grupp- och individnivå, med fokus på ett främjande och förebyggande barnhälsoarbete. Förvaltningen ser det som problematiskt att lyfta fram vissa grupper som ”prioriterade”. Oavsett diagnos ska alla barn få det stöd de behöver.

Det framgår inte av nuvarande version av programmet att referensgruppen synpunkter och inspel från stadsdelsförvaltningarna har använts för att se över dokumentet.

Förvaltningen anser att det vore bra att göra ett omtag för att förbättra programmet och för att bättre ta tillvara den specialpedagogiska kompetensen stadsdelsförvaltningarna.

Nedan följer övriga synpunkter förvaltningen har på programmet.

Omfattning, innehåll och struktur

Förvaltningen upplever att programmet är för omfattande och att texten behöver bli mer stringent när det gäller vissa begrepp till exempel att vårdnadshavare och föräldrar blandas. Omfattningen kan minskas genom att upprepningar tas bort och att text från andra styrdokument kortas ner eller tas bort.

Begreppen behöver tydliggöras och samma begrepp behöver genomgående användas om det inte är olika saker som avses. Exempelvis är att det återkommande i programmet skrivs miljöer/lärmiljöer/ inkluderande miljöer/ goda miljöer fram som en viktig faktor i arbetet med barnhälsa.

Stockholms stads styrande dokument som rör barns hälsa, utbildning och trygghet beskrivs i programmet. Flera delar är redan reglerade i andra dokument, exempelvis *Säker förskola*, *Kemikaliesmart förskola*, *Riktlinjer för mat och måltider*. Dessa är välkända i förskolan. Inslag av andra styrande dokument gör att omfattningen av programmet växer och att det blir svårnavigerat.

Ett styrande dokument behöver vara tydligt och vila både på evidens och forskning, det saknas referenser till forskning i rapporten.

Toxisk stress

Begreppet toxisk stress behöver förklaras. Förvaltningen anser att det är ett område där rektorer och pedagoger behöver mer kunskap och kompetensutveckling.

Förskolan har inte ett uppdrag av behandlande insatser

”Även om förskolan inte har ett behandlande uppdrag, ska insatser anpassas efter barnets behov, och samverkan med regionen och socialtjänsten förstärkas vid behov” (sid. 20).

Begreppet insatser behöver förklaras.

Förskolan har inte ett behandlade uppdrag. Skrivningen ovan ger ändå utrymme till att tolka att insatser ska förstärkas vid behov, vilket då hamnar på stadsdelsförvaltningen att resurssätta istället för att lägga det ansvaret på regionen.

Orosanmälan

I förskolan är det vedertagna begreppet att orosanmälan görs om man känner *oro*. Därför är nedanstående skrivning i programmet olycklig eftersom det inte behöver vara en misstanke eller kännedom för att göra en orosanmälan.

”Anmälan till socialtjänsten ska göras genast vid kännedom eller misstanke om att ett barn far illa.” (sid. 17)

En avgörande faktor för kvalitetsarbetet inom staden är dialoger mellan olika nivåer och professioner. Förvaltningen anser därför att handlingsplanerna som ska upprättas enligt programmet, riskerar att öka den administrativa bördan och sätter fokus på dokumentation istället för dialog och kunskapsutbyte mellan förskolenämnden och stadsdelsnämnderna.

Lekens betydelse i förskolan

Barnens möjlighet till lek är central i förskolans läroplan. De kommunala förskolorna på Kungsholmen har under fyra års tid fördjupat sitt arbete med barns möjlighet och förutsättningar för lek.

Pedagoger och rektorer ser att fördjupningsarbetet, som bland annat inneburit kompetensutveckling för alla personal, har bidragit till bättre relationer mellan barnen och ett bättre klimat i barngrupperna. Förvaltningen anser därför att avsnittet om lek och lekens betydelse bör utvecklas i programmet.

Jämställdhetsanalys

Ärendet bedöms vara könsneutralt. Förslaget till ett samlat Program för barnhälsa i Stockholms stad innebär inte någon påverkan på barn eller medarbetare utifrån könstillhörighet.

Barnrättsanalys

FN:s konvention om barns rättigheter (Barnkonventionen) slår fast varje barns rätt till utbildning. Förslaget till ett samlat Program för barnhälsa i Stockholm stad bidrar till förskolans och nämndens uppdrag i att skapa likvärdiga förutsättningar för alla barn i förskolan och därmed säkra rätten till en utbildning av god kvalitet.

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Lena Forsberg
Avdelningschef
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Program för barnhälsa i Stockholms stad

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Hansson, Stadsdelsdirektör	2025-04-08
Lena Forsberg, Avdelningschef	2025-04-08